

سوره‌ی الاسراء

به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان
پاك و منزّه است خدایی که بنده‌اش را در يك شب، از مسجد الحرام به مسجد الاقصی - که گرداگردش را پربرکت ساخته‌ایم - برد تا برخی از آیات خود را به او نشان دهیم؛ چرا که او شنوا و بیناست.
ما به موسی کتاب آسمانی دادیم و آن را وسیله‌ی هدایت بنی اسرائیل ساختیم و گفتیم: غیر ما را تکیه‌گاه خود قرار ندهید. ای فرزندان کسانی که با نوح بر کشتی سوار کردیم! او بنده شکرگزاری بود. شما هم مانند او باشید تا نجات یابید.

ما به بنی اسرائیل در کتاب تورات اعلام کردیم که دوبار در زمین فساد خواهید کرد و برتری‌جویی بزرگی خواهید نمود.
هنگامی که نخستین وعده فرا رسد، گروهی از بندگان پیکارجوی خود را بر ضد شما می‌انگیزیم تا شما را سخت در هم کوبند؛ حتی برای به دست آوردن مجرمان، خانه‌ها را جستجو می‌کنند؛ و این وعده‌ای است قطعی! سپس شما را بر آن‌ها چیره می‌کنیم؛ و شما را به وسیله‌ی دارایی‌ها و فرزندان کم‌ک‌خواهیم کرد و نفرات شما را بیشتر از دشمن قرار می‌دهیم. اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی می‌کنید؛ و اگر بدی کنید باز هم به خود می‌کنید و هنگامی که وعده دوم فرا رسد، آن چنان دشمن بر شما سخت خواهد گرفت که آثار غم و اندوه در صورت‌های‌تان ظاهر می‌شود؛ و داخل مسجد الاقصی می‌شوند همان‌گونه که بار اول وارد شدند؛ و آنچه را زیر سلطه خود می‌گیرند، در هم می‌کوبند. امید است پروردگارتان به شما رحم کند! هرگاه برگردید، ما هم باز می‌گردیم و جهنم را برای کافران زندان سختی قرار دادیم.

این قرآن به راهی که استوارترین راه‌هاست هدایت می‌کند و به مؤمنانی که اعمال صالح انجام می‌دهند بشارت می‌دهد که برای آن‌ها پاداش بزرگی است و این که آن‌ها که به قیامت ایمان نمی‌آورند عذاب دردناکی برای آنان آماده ساخته‌ایم.

انسان بر اثر شتابزدگی، بدی‌ها را طلب می‌کند آن‌گونه که نیکی‌ها را می‌طلبد؛ و انسان همیشه عجول بوده است!

ما شب و روز را دو نشانه‌ی توحید و عظمت خود قرار دادیم؛ سپس نشانه‌ی شب را محو کرده و نشانه‌ی روز را روشنی‌بخش ساختیم تا در پرتو آن، فضل پروردگارتان را بطلبید و به تلاش زندگی برخیزید و عدد سال‌ها و حساب را بدانید و هر چیزی را بطور مشخص و آشکار، بیان کردیم و هر انسانی، اعمالش را بر گردنش آویخته‌ایم؛ و روز قیامت کتابی

برای او بیرون می‌آوریم که آن را در برابر خود گشوده می‌بیند. این همان نامه اعمال اوست!

و به او می‌گوییم: کتابت را بخوان، کافی است که امروز، خود حسابگر خویش باشی!

هر کس هدایت شود برای خود هدایت یافته و آن کس که گمراه گردد به زیان خود گمراه شده است و هیچ کس بار گناه دیگری را به دوش نمی‌کشد؛ و ما هرگز قومی را مجازات نخواهیم کرد، مگر آن‌که پیامبری مبعوث کرده باشیم تا وظایفشان را بیان کند. و هنگامی که بخوایم شهر و دیاری را هلاک کنیم نخست اوامر خود را برای مترفین و ثروتمندان مست شهوت آن‌جا، بیان می‌داریم، سپس هنگامی که به مخالفت برخاستند و استحقاق مجازات یافتند آن‌ها را به شدت در هم می‌کوبیم.

چه بسیار مردمی که در قرون بعد از نوح زندگی می‌کردند؛ آن‌ها را هلاک کردیم. پروردگارت از گناهان بندگان آگاه و نسبت به آن بیناست. آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می‌طلبد، آن مقدار از آن را که بخوایم - و به هر کس اراده کنیم - می‌دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد که در آتش سوزانش می‌سوزد در حالی که نکوهیده و رانده درگاه خدا است و آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند - در حالی که ایمان داشته باشد - سعی و تلاش او، از سوی خدا پاداش داده خواهد شد. هر يك از این دو گروه را از عطای پروردگارت، بهره و کمک می‌دهیم؛ و عطای پروردگارت هرگز از کسی منع نشده است.

ببین چه گونه بعضی را بر بعضی دیگر برتری بخشیده‌ایم؛ درجات آخرت و برتری‌هایش از این هم بیشتر است! هرگز معبود دیگری را با خدا قرار مده، که نکوهیده و بی‌پار و یاور خواهی نشستی. پروردگارت فرمان داده: جز او را نپرستید و به پدر و مادر نیکی کنید! هرگاه یکی از آن دو، یا هر دوی آن‌ها نزد تو به سن پیری رسند کمترین اهانتی به آن‌ها روا مدار و بر آن‌ها فریاد مزن و گفتار لطیف و سنجیده و بزرگووارانه به آن‌ها بگو و بال‌های تواضع خویش را از محبت و لطف در برابر آنان فرود آر و بگو: پروردگار! همان‌گونه که آن‌ها مرا در کوچکی تربیت کردند مشمول رحمت‌شان قرار ده!

پروردگار شما از درون دل‌هایتان آگاه‌تر است؛ هر گاه صالح باشید و جبران کنید او بازگشت‌کنندگان را می‌بخشد. حق نزدیکان را بپرداز و همچنین حق مستمند و وامانده در راه را و هرگز اسراف و تبذیر مکن، چرا که تبذیرکنندگان برادران شیاطینند و شیطان در برابر پروردگارش، بسیار ناسپاس بود.

و هرگاه از آنان روی برتابی و انتظار رحمت پروردگارت را داشته باشی تا گشایشی در کارت پدید آید و به آن‌ها کمک کنی، با گفتار نرم و آمیخته با لطف با آن‌ها سخن بگو!

هرگز دستت را بر گردنت زنجیر مکن و ترك انفاق و بخشش منما و بیش از حد نیز دست خود را مگشای، تا مورد سرزنش قرار گیری و از کار فرومانی. به یقین، پروردگارت روزی را برای هر کس بخواهد گشاده یا تنگ می‌دارد؛ او نسبت به بندگانش آگاه و بیناست.

فرزندانتان را از ترس فقر، نکشید. ما آنها و شما را روزی می‌دهیم؛ مسلماً کشتن آنها گناه بزرگی است!

نزدیک زنا نشوید، که کار بسیار زشت و بد راهی است و کسی را که خداوند خورش را حرام شمرده، نکشید، جز به حق. و آن کس که مظلوم کشته شده برای ولی‌اش سلطه قرار دادیم؛ اما در قتل اسراف نکند چرا که او مورد حمایت است.

به مال یتیم، جز به بهترین راه نزدیک نشوید تا به سر حد بلوغ رسد و به عهد خود وفا کنید، که از عهد سؤال می‌شود.

هنگامی که پیمان می‌کنید، حق پیمان را ادا نمایید و با ترازوی درست وزن کنید. این برای شما بهتر و عاقبتش نیکوتر است.

از آن چه به آن آگاهی نداری، پیروی مکن، چرا که گوش و چشم و دل، همه مسؤولند و روی زمین با تکبر راه مرو. تو نمی‌توانی زمین را بشکافی و طول قامتت هرگز به کوه‌ها نمی‌رسد. همه‌ی این‌ها گناهش نزد پروردگار تو ناپسند است.

این احکام از حکمت‌هایی است که پروردگارت به تو وحی فرستاده و هرگز معبودی با خدا قرار مده که در جهنم افکنده می‌شوی در حالی که سرزنش شده و رانده درگاه خدا خواهی بود!

آیا پروردگارتان فرزندان پسر را مخصوص شما ساخته و خودش دخترانی از فرشتگان برگزیده است؟ شما سخن بزرگ و بسیار زشتی می‌گویید. ما در این قرآن، انواع بیانات مؤثر را آوردیم تا متذکر شوند. ولی گروهی از کوردلان جز بر نفرتشان نمی‌افزاید. بگو: اگر آن‌چنان که آن‌ها می‌گویند با او خدایانی بود، در این صورت، خدایان سعی می‌کردند راهی به سوی خداوند صاحب عرش پیدا کنند.

او پاک و برتر است از آنچه آن‌ها می‌گویند، بسیار برتر و منزه‌تر. آسمان‌های هفتگانه و زمین و کسانانی که در آن‌ها هستند همه تسبیح او می‌گویند و هر موجودی تسبیح و حمد او می‌گوید؛ ولی شما تسبیح آن‌ها را نمی‌فهمید؛ او بردبار و آمرزنده است.

هنگامی که قرآن می‌خوانی، میان تو و آن‌ها که به آخرت ایمان نمی‌آورند، حجاب ناپیدایی قرار می‌دهیم و بر دل‌هایشان پوشش‌هایی، تا آن را نفهمند؛ و در گوش‌هایشان سنگینی و هنگامی که پروردگارت را در قرآن به یگانگی یاد می‌کنی آن‌ها پشت می‌کنند و از تو روی بر می‌گردانند. هنگامی که به سخنان تو گوش فرامی‌دهند، ما بهتر می‌دانیم برای چه گوش فرا می‌دهند؛ و همچنین در آن هنگام که با هم نجوا می‌کنند؛ آن‌گاه که ستمگران می‌گویند: شما جز از انسانی که افسون شده، پیروی نمی‌کنید.

ببین چه گونه برای تو مثل‌ها زدند در نتیجه گمراه شدند و نمی‌توانند راه حق را پیدا کنند. گفتند: آیا هنگامی که ما، استخوان‌های پوسیده و پراکنده‌ای شدیم، دگر بار آفرینش تازه‌ای خواهیم یافت؟

بگو: شما سنگ باشید یا آهن یا هر مخلوقی که در نظر شما از آن هم سخت‌تر است و از حیات و زندگی دورتر می‌باشد، باز خدا قادر است شما را به زندگی مجدد بازگرداند. آن‌ها بزودی می‌گویند: چه کسی ما را باز می‌گرداند؟ بگو: همان کسی که نخستین بار شما را آفرید. آنان سر خود را از روی تعجب و انکار به سوی تو خم می‌کنند و می‌گویند: در چه زمانی خواهد بود؟ بگو: شاید نزدیک باشد! همان روز که شما را از قبرهایتان فرا می‌خواند؛ شما هم اجابت می‌کنید در حالی که حمد او را می‌گویید؛ می‌پندارید تنها مدت کوتاهی در جهان برزخ درنگ کرده‌اید!

به بندگانم بگو: سخنی بگویند که بهترین باشد. چرا که شیطان بوسیله‌ی سخنان ناموزون، میان آن‌ها فتنه و فساد می‌کند؛ همیشه شیطان دشمن آشکاری برای انسان بوده است. پروردگار شما، از نیات و اعمال شما آگاه‌تر است؛ اگر بخواهد و شایسته بداند، شما را مشمول رحمت خود می‌سازد و اگر بخواهد، مجازات می‌کند؛ و ما تو را به عنوان مامور بر آنان نفرستاده‌ایم که آنان را مجبور به ایمان کنی! پروردگار تو، از حال همه کسانی که در آسمان‌ها و زمین هستند آگاه‌تر است و اگر تو را بر دیگران برتری دادیم، به خاطر شایستگی تو است ما بعضی از پیامبران را بر بعضی دیگر برتری دادیم؛ و به داوود، زبور بخشیدیم.

بگو: کسانی را که غیر از خدا معبود خود می‌پندارید، بخوانید. آن‌ها نه می‌توانند مشکلی را از شما برطرف سازند و نه تغییری در آن ایجاد کنند. کسانی را که آنان می‌خوانند، خودشان وسیله‌ای برای تقرب به پروردگارشان می‌جویند، وسیله‌ای هر چه نزدیک‌تر؛ به رحمت او امیدوارند و از عذاب او می‌ترسند؛ چرا که عذاب پروردگارت همواره در خور پرهیز و وحشت است.

هیچ شهر و آبادی نیست مگر این‌که آن را پیش از روز قیامت هلاک می‌کنیم؛ یا اگر گناهکارند به عذاب شدیدی گرفتارشان خواهیم ساخت؛ این در کتاب الهی ثبت است. هیچ چیز مانع ما نبود که این معجزات درخواستی بهانه‌جویان را بفرستیم جز این که پیشینیان که همین درخواست‌ها را داشتند و با ایشان هماهنگ بودند، آن را تکذیب کردند؛ از جمله ما به قوم سه‌مود، ناقه دادیم؛ معجزه‌ای که روشن‌گر بود؛ اما بر آن ستم کردند و ناقه را کشتند. ما معجزات را فقط برای بیم دادن و اتمام حجت می‌فرستیم. به یاد آور زمانی را که به تو گفتیم: پروردگارت احاطه کامل به مردم دارد؛ و از وضعیتشان کاملاً آگاه است و ما آن رؤیایی را که به تو نشان دادیم، فقط برای آزمایش مردم بود؛ همچنین درخت نفرین شده را که در قرآن ذکر کرده‌ایم. ما آن‌ها را بیم داده و انذار می‌کنیم؛ اما جز طغیان عظیم، چیزی بر آن‌ها نمی‌افزاید!

به یاد آورید زمانی را که به فرشتگان گفتیم: برای آدم سجده کنید! آن‌ها همگی سجده کردند، جز ابلیس که گفت: آیا برای کسی سجده کنم که او را از خاک آفریده‌ای؟

سپس گفت: به من بگو، این کسی را که بر من برتری داده‌ای به چه دلیل بوده است؟ اگر مرا تا روز قیامت زنده بگذاری، همه فرزندانم را، جز عده‌ی کمی، گمراه و ریشه‌کن خواهم ساخت!

فرمود: برو! هر کس از آنان از تو تبعیت کند، جهنم کیفر شماست، کیفری است فراوان. هر کدام از آن‌ها را می‌توانی با صدایت تحریک کن و لشکر سواره و پیاده‌ات را بر آن‌ها گسیل دار! و در ثروت و فرزندانشان شرکت جوی! و آنان را با وعده‌ها سرگرم کن! - ولی شیطان، جز فریب و دروغ، و وعده‌ای به آن‌ها نمی‌دهد. اما بدان تو هرگز سلطه‌ای بر بندگان من نخواهی یافت و آن‌ها هیچگاه به دام تو گرفتار نمی‌شوند همین قدر کافی است که پروردگارت حافظ آن‌ها باشد. پروردگارتان کسی است که کشتی را در دریا برای شما به حرکت درمی‌آورد، تا از نعمت او بهره‌مند شوید؛ او نسبت به شما مهربان است و هنگامی که در دریا ناراحتی به شما برسد جز او، تمام کسانی را که برای حل مشکلات خود می‌خوانید، فراموش می‌کنید؛ اما هنگامی که شما را به خشکی نجات دهد روی می‌گردانید؛ و انسان، بسیار ناسپاس است. آیا از این ایمن هستید که در خشکی با یک زلزله شدید شما را در زمین فرو ببرد، یا توفانی از سنگریزه بر شما بفرستد و در آن مدفونتان کند، سپس حافظ و یابوری برای خود نیابید؟ یا اینکه ایمن هستید که بار دیگر شما را به دریا بازگرداند و تندباد کوبنده‌ای بر شما بفرستد و شما را به خاطر کفرتان غرق کند سپس دادخواه و خونخواهی در برابر ما پیدا نکنید؟ ما آدمیزادگان را گرامی داشتیم و آن‌ها را در خشکی و دریا بر مرکب‌های راهوار حمل کردیم و از انواع روزی‌های پاکیزه به آنان روزی دادیم؛ و آن‌ها را بر بسیاری از موجوداتی که خلق کرده‌ایم، برتری بخشیدیم.

به یاد آورید روزی را که هر گروهی را با پیشوایشان می‌خوانیم! کسانی که نامه عمل‌شان به دست راست‌شان داده شود، آن را با شادی و سرور می‌خوانند؛ و به قدر رشته‌ی شکاف هسته خرمایی به آنان ستم نمی‌شود. اما کسی که در این جهان از دیدن چهره حق نابینا بوده است، در آخرت نیز نابینا و گمراه‌تر است!

نزدیک بود آن‌ها تو را با وسوسه‌های خود از آنچه بر تو وحی کرده‌ایم بفریبند تا غیر آن را به ما نسبت دهی. در آن صورت تو را به دوستی خود برمی‌گزینند. اگر ما تو را ثابت قدم نمی‌ساختیم و در پرتو مقام عصمت، مصون از انحراف نبود، نزدیک بود به آنان تمایل کنی. اگر چنین می‌کردی، ما دو برابر مجازات مشرکان در زندگی دنیا و دو برابر

مجازات آن‌ها را بعد از مرگ، به تو می‌چشانند پس در برابر ما یآوری برای خود نمی‌یافتی. نزدیک بود با نیرنگ و توطئه تو را از این سرزمین بلغزانند، تا از آن بیرون‌ت کنند و هرگاه چنین می‌کردند، گرفتار مجازات سخت الهی شده، و پس از تو جز مدت کمی باقی نمی‌ماندند.

این سنت ما در مورد پیامبرانی است که پیش از تو فرستادیم؛ و هرگز برای سنت ما تغییر و دگرگونی نخواهی یافت!

نماز را از زوال خورشید هنگام ظهر تا نهایت تاریکی شب نیمه شب برپا دار؛ و همچنین قرآن فجر را؛ چرا که قرآن فجر، مشهود فرشتگان شب و روز است. پاسی از شب را از خواب برخیز، و قرآن و نماز بخوان. این یک وظیفه‌ی اضافی برای توست؛ امید است پروردگارت تو را به مقامی در خور ستایش برانگیزد.

بگو: پروردگارا! مرا در هر کار، با صداقت وارد کن و با صداقت خارج ساز و از سوی خود، حجتی یاری کننده برایم قرار ده! و بگو: حق آمد و باطل نابود شد؛ یقیناً باطل نابود شدنی است! از قرآن آنچه شفا و رحمت است برای مؤمنان، نازل می‌کنیم؛ و ستمگران را جز خسران و زیان نمی‌افزاید.

هنگامی که به انسان نعمت می‌بخشیم، از حق روی می‌گرداند و متکبرانه دور می‌شود؛ و هنگامی که کمترین بدی به او می‌رسد، از همه چیز مایوس می‌گردد. بگو: هر کس طبق روش و خلق و خوی خود عمل می‌کند؛ و پروردگارتان کسانی را که راهشان نیکوتر است، بهتر می‌شناسد.

از تو درباره‌ی روح سؤال می‌کنند، بگو: روح از فرمان پروردگار من است؛ و جز اندکی از دانش به شما داده نشده است و اگر بخواهیم، آنچه را بر تو وحی فرستاده‌ایم، از تو می‌گیریم؛ سپس کسی را نمی‌یابی که در برابر ما، از تو دفاع کند؟ مگر رحمت پروردگارت شامل حالت گردد، که فضل پروردگارت بر تو بزرگ بوده است!

بگو: اگر انسان‌ها و پریان اتفاق کنند که همانند این قرآن را بیاورند، همانند آن را نخواهند آورد؛ هر چند یکدیگر را در این کار کمک کنند. ما در این قرآن، برای مردم از هر چیز نمونه‌ای آوردیم و همه‌ی معارف در آن جمع است؛ اما بیشتر مردم در برابر آن، از هر کاری جز انکار، ابا داشتند! و گفتند: ما هرگز به تو ایمان نمی‌آوریم تا این که چشمه‌ی جوشانی از این سرزمین خشک و سوزان برای ما خارج سازی یا باغی از نخل و انگور از آن تو باشد؛ و نهرها در لابه‌لای آن جاری کنی یا قطعات سنگهای آسمان را - آنچنان که می‌پنداری - بر سر ما فرود آری؛ یا خداوند و فرشتگان را در برابر ما بیاوری یا برای تو خان‌های پر نقش و نگار از طلا باشد؛ یا به آسمان بالا روی؛ حتی اگر به آسمان روی، ایمان نمی‌آوریم مگر آن که نامه‌ای بر ما فرود آوری که آن را بخوانیم. بگو: منزله است پروردگارم از این سخنان بی‌معنی! مگر من جز انسانی

فرستاده خدا هستم؟ تنها چیزی که بعد از آمدن هدایت مانع شد مردم ایمان بیاورند، این بود که از روی نادانی و بی‌خبری گفتند: آیا خداوند بشری را بعنوان رسول فرستاده است؟

بگو: حتی اگر در روی زمین فرشتگانی زندگی می‌کردند و با آرامش گام برمی‌داشتند، ما فرشته‌ای را به عنوان رسول بر آن‌ها می‌فرستادیم! بگو: همین کافی است که خداوند، میان من و شما گواه باشد؛ چرا که او نسبت به بندگانش آگاه و بیناست! هر کس را خدا هدایت کند، هدایت یافته واقعی اوست؛ و هر کس را به خاطر اعمالش گمراه سازد هادیان و سرپرستانی غیر خدا برای او نخواهی یافت؛ و روز قیامت، آن‌ها را بر صورت‌هایشان محشور می‌کنیم، در حالی که نابینا و گنگ و کورند؛ جایگاهشان دوزخ است؛ هر زمان آتش آن فرو نشیند، شعله‌ی تازه‌ای بر آنان می‌افزاییم! این کیفر آن‌هاست، به خاطر این که نسبت به آیات ما کافر شدند و گفتند: آیا هنگامی که ما استخوان‌های پوسیده و خاک‌های پراکنده‌ای شدیم، بار دیگر آفرینش تازه‌ای خواهیم یافت؟

آیا نمی‌دانند خدایی که آسمان‌ها و زمین را آفریده، قادر است مثل آنان را بیافریند و به زندگی جدید بازشان گرداند؟ و برای آنان سرآمدی قطعی که شکی در آن نیست- قرار داده؛ اما ظالمان، جز کفر و انکار را پذیرا نیستند!

بگو: اگر شما مالک خزائن رحمت پروردگار من بودید. در آن صورت، به خاطر تنگ نظری امساک می‌کردید، مبدا انفاق، مایه‌ی تنگدستی شما شود و انسان تنگ نظر است!

ما به موسی نه معجزه روشن دادیم؛ پس از بنی اسرائیل سؤال کن آن زمان که این معجزات نه گانه به سراغ آن‌ها آمد چه گونه بودند؟ فرعون به او گفت: ای موسی! گمان می‌کنم تو دیوانه یا ساحری!

گفت: تو می‌دانی این آیات را جز پروردگار آسمان‌ها و زمین - برای روشنی دل‌ها- نفرستاده و من گمان می‌کنم ای فرعون، تو به زودی هلاک خواهی شد!

پس فرعون تصمیم گرفت آنان را از آن سرزمین ریشه کن سازد؛ ولی ما، او و تمام کسانی را که با او بودند، غرق کردیم و بعد از آن به بنی اسرائیل گفتیم: در این سرزمین مصر و شام ساکن شوید! اما هنگامی که وعده آخرت فرا رسد، همه شما را دسته جمعی به آن دادگاه عدل می‌آوریم و ما قرآن را به حق نازل کردیم؛ و بحق نازل شد؛ و تو را، جز به عنوان بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده، نفرستادیم! قرآنی که آیاتش را از هم جدا کردیم، تا آن را با درنگ بر مردم بخوانی؛ و آن را بتدریج نازل کردیم. بگو: خواه به آن ایمان بیاورید و خواه ایمان نیاورید، کسانی که پیش از آن به آن‌ها دانش داده شده، هنگامی که این آیات بر آنان خوانده می‌شود، سجده‌کنان به خاک می‌افتند و می‌گویند: منزّه است پروردگار ما که وعده‌هایش به یقین انجام‌شدنی است!

آن‌ها بی‌اختیار به زمین می‌افتند و گریه می‌کنند و تلاوت این آیات، همواره بر خشوعشان می‌افزاید.

بگو: الله را بخوانید یا رحمان را، هر کدام را بخوانید، ذات پاکش یکی است و برای او بهترین نام‌هاست! و نمازت را زیاد بلند، یا خیلی آهسته نخوان؛ و در میان آن دو، راهی معتدل انتخاب کن!

و بگو: ستایش برای خداوندی است که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده و نه شریکی در حکومت دارد و نه به خاطر ضعف و ذلت، حامی و سرپرستی برای اوست!

او را بسیار بزرگ بشمار! و کبره تکبیرا!